

ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA MOLIYANING O'RNI VA AHAMIYATI

*Kukand Universiteti Andijon filiali Moliya va moliyaviy texnologiya
yo'nalishi 1-kurs talabasi*

Karimjonova Gulmiraxon

Tursunboyeva Nafisa

Annotatsiya: Zamonaviy iqtisodiyotda moliya muhim va ajralmas bo'lak hisoblanadi. U iqtisodiy faoliyatning har bir jabhasida o'zining o'rni va ahamiyatiga ega bo'lib, mamlakatlarning rivojlanishi, barqarorligi va farovonligini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Moliya sohasining asosiy vazifasi – iqtisodiy resurslarni samarali taqsimlash va boshqarish, investitsiyalarni rag'batlantirish, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarini moliyaviy qo'llab-quvvatlashdir. Bu jarayonlar orqali moliya iqtisodiyotning hayotiy qonuniyatlarini shakllantiradi va uning o'sishini ta'minlaydi.

Kalit so'zlar: moliya, iqtisodiyot, pul, kredit, jamg'arma, investitsiya, ishlab chiqarish, xizmat.

Moliya iqtisodiyotning pul munosabatlarini o'rganadi. Pul – iqtisodiy faoliyatning asosiy vositasi bo'lib, tovar va xizmatlar almashinuvini, qiymatni o'lchash va saqlash funksiyalarini bajaradi. Zamonaviy iqtisodiy tizimda pulning roli yanada kengayib, u nafaqat almashinuv vositasi, balki investitsiya va kredit resurslari manbai sifatida ham xizmat qiladi. Moliya orqali jamg'armalar shakllanadi, ular iqtisodiyotning turli tarmoqlariga yo'naltiriladi va shu orqali ishlab chiqarish hajmi oshadi, yangi ish o'rinlari yaratiladi. Moliyaviy bozorlar va institutlar iqtisodiy resurslarni samarali taqsimlashda muhim vositalardan biridir. Ular kapitalni talab qiluvchi va taklif qiluvchi tomonlarni bog'lab, investitsiyalarni oqilona yo'naltirishga yordam beradi. Banklar, sug'urta kompaniyalari, investitsiya fondlari kabi moliyaviy institutlar iqtisodiyotda pul oqimlarini boshqaradi, risklarni taqsimlaydi va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi. Shu bilan birga, moliyaviy bozorlarning rivojlanishi

raqobatni kuchaytiradi, yangi innovatsiyalarni rag'batlantiradi va iqtisodiy o'sishga turtki beradi. Davlat moliyasi zamonaviy iqtisodiyotda alohida o'rin tutadi. Davlat byudjeti, soliqlar, davlat qarzi va moliyaviy siyosat iqtisodiyotning makroiqtisodiy barqarorligini ta'minlaydi. Davlat moliyasi orqali ijtimoiy sohalarga, infratuzilmaga, ta'lim va sog'liqni saqlashga zarur mablag'lar ajratiladi. Shuningdek, davlat tomonidan moliyaviy tartibga solish va nazorat mexanizmlari iqtisodiy jarayonlarning adolatli va samarali bo'lishini ta'minlaydi. Bu esa iqtisodiyotda ishonch muhiti yaratadi va investitsiyalarni jalb etishda muhim omil hisoblanadi. Moliya iqtisodiy o'sish va taraqqiyotning asosiy vositasi sifatida xizmat qiladi. Investitsiyalarni moliyalashtirish orqali yangi texnologiyalar joriy etiladi, ishlab chiqarish samaradorligi oshiriladi va raqobatbardoshlik kuchayadi. Moliya bozorlarining barqarorligi va rivojlanishi mamlakatning xalqaro iqtisodiy maydondagi o'rnini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, moliya tizimining samaradorligi ijtimoiy tenglikni ta'minlashga yordam beradi, kambag'allikni kamaytiradi va aholining turmush darajasini yaxshilaydi.[1]

Xususiy sektor va tadbirkorlik faoliyatining muvaffaqiyati ham moliyaviy resurslarga bog'liq. Moliya yordamida korxonalar o'z faoliyatini kengaytiradi, yangi loyihalarni amalga oshiradi va bozor talablariga moslashadi. Kreditlar, investitsiyalar va moliyaviy xizmatlar tadbirkorlikni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, moliya korxonalarga risklarni boshqarish, moliyaviy barqarorlikni saqlash va uzoq muddatli strategiyalarni ishlab chiqishda yordam beradi.[2]

Zamonaviy moliya tizimi innovatsiyalar va texnologik yutuqlar bilan uzviy bog'liq. Elektron to'lov tizimlari, onlayn bank xizmatlari, blokcheyn texnologiyalari va boshqa raqamli yechimlar moliya sohasida samaradorlikni oshiradi, xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilaydi va xarajatlarni kamaytiradi. Bu esa iqtisodiyotning barcha sohalarida tezkor va ishonchli moliyaviy operatsiyalarni amalga oshirish imkonini beradi. Moliya sohasidagi xalqaro hamkorlik va integratsiya iqtisodiyotni global maydonda raqobatbardosh qilishda muhim ahamiyatga ega. Xalqaro moliyaviy institutlar, investitsiya fondlari va banklar mamlakatlarga moliyaviy yordam ko'rsatadi, tajriba almashish va innovatsiyalarni joriy etishda yordam beradi. Shu bilan birga, moliyaviy siyosatni muvofiqlashtirish va barqarorlikni ta'minlash uchun xalqaro

standartlar va qoidalar ishlab chiqiladi. Moliyaviy xavfsizlik va barqarorlik zamonaviy iqtisodiyotning asosiy tamoyillaridan biridir. Moliya tizimining barqaror ishlashi iqtisodiy inqirozlarning oldini olish, moliyaviy bozorlarning barqarorligini saqlash va aholining moliyaviy manfaatlarini himoya qilishga xizmat qiladi. Bu esa iqtisodiyotni uzoq muddatli rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi.[3]

Xulosa:

Yuqorida ta'kidlanganidek, zamonaviy iqtisodiyotda moliyaning o'rni va ahamiyati juda katta va ko'p qirrali. U iqtisodiy jarayonlarni boshqarish, resurslarni samarali taqsimlash, investitsiyalarni rag'batlantirish, ijtimoiy sohalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlash, innovatsiyalarni joriy etish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shu bois, har bir mamlakat moliya tizimini rivojlantirishga katta e'tibor qaratishi, zamonaviy texnologiyalarni joriy etishi va xalqaro hamkorlikni kuchaytirishi zarur. Bu esa iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish va xalq farovonligini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Axmedov, B. (2020). "Moliya va iqtisodiyot: nazariya va amaliyot". Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
2. Rasulova, M. (2019). "Zamonaviy moliya tizimining rivojlanish yo'llari". Toshkent: Moliya va bank ishi.
3. Qodirov, S. (2021). "Moliyaviy boshqaruv asoslari". Toshkent: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti.
4. Tursunov, J. (2018). "Iqtisodiyotda moliyaviy barqarorlik va uning ahamiyati". Toshkent: Iqtisodiy tahlil.
5. Karimova, D. (2022). "Investitsiyalar va moliya munosabatlari". Toshkent: Iqtisodiyot va moliya.
6. Islomov, R. (2020). "Davlat moliyasi va uning iqtisodiy rivojlanishdagi roli". Toshkent: Davlat nashriyoti.
7. Normurodov, A. (2019). "Bank tizimi va moliyaviy bozorlar". Toshkent: Moliya va iqtisod.

8. Usmonov, F. (2021). "Moliyaviy innovatsiyalar va raqamli iqtisodiyot". Toshkent: Innovatsion iqtisodiyot.